

**DİKSİYON ve DOĞRU KONUŞMA
TEMEL EĞİTİM ALIŐTIRMALARI**

www.karmadrama.com

Konuşmak iyi bir dinleyici olmayı da gerektirir. İyi bir konuşma hazırlamak ve iyi bir konuşmacı olmak için özgüven, cesaret, planlama ve çalışmak gerekir.

Diksiyon

Söz söylerken duygu ve düşünceleri, doğru, üslûbuna uygun olarak anlatmak için sesin uyumunu, söylenişi, jesti, mimiği, alınacak tavırları yerinde ve güzel kullanma sanatıdır. Çeşitli sesler aracılığıyla vurgu, tonlama, hız özelliklerini de kullanarak konuşmanın bestelenmesidir. Diksiyonun kapsamı içinde ses, nefes, artikülasyon, fonetik konuları da vardır. Diksiyon, bütün alt yapı hazırlıkları yapıldıktan sonra, o malzemelerin kullanılmasıyla konuşmanın boyut kazanmasıdır. Önce nefes ve ses sorununun, sonra boğumlanma sorununun, sonra da söyleyiş sorunlarının giderilip onları belli bir kıvama getirdikten sonra diksiyon devreye girer.

Ses bilimi (fonoloji, fonetik dil)

Belirli dil seslerini (fonemler) inceleyen bir bilim dalıdır. Ses bilimi dil içindeki seslerin işlevlerini inceler.

Boğumlanma (Artikülasyon)

Konuşma organlarının boğazdan çıkan sese biçim vermek için topluca çalışması.

Dil Grupları:

- 1) *Hint-Avrupa-Koordine*, bükümlü. Ekler kelimenin başına, ortasına ya da sonuna gelebilir.
- 2) *Ural-Altay-Suberdine*, çok heceli, bitişik. Ekler yalnızca kelime sonuna gelir. Türkçe bu gruptadır.

Türkçe'nin Bazı Özellikleri:

- Bir hecenin veya kelimenin sonuna gelen 'n' den sonra gelen sessiz 'b' ise, 'n' harfi 'm' olur.
İstanbul - İstambul (Fonetik) yazılışı
- Takılar ve ekler değişirken kök aynı kalır.
alacak - alıcak, gelecek - gelicek
- Sakin konuşmada ne yapardı, gerilimli konuşmada napardı, orada - orda, şurada - şurda.
- Okuma durakları ile konuşma durakları farklıdır.
- Türkçede vurgu son hecededir.
Merdiven, merdivende, merdivendeki

www.karmadrama.com

GEVŞEME ve RAHATLAMA HAREKETLERİ

- 1 – Gözler kapalı, eller dizde, çene göğüse düşmüş, omuzlar rahat ve serbest. Kendinizi en mutlu olduğunuz yerde hayal edin.
- 2 – Omuzlar geride, dik durun, ağzınızı acın ve burundan kesik kesik ve hızlı hızlı soluyun.
- 3 – Başı sağa sola çevirin, ortaya getirip bırakın. Başı fazla geri atmadan sağa, sola, öne ve arkaya yatırın.
- 4 – Omuzları 4 kez öne 4 kez arkaya daireler çizerek çevirin.
- 5 – Bir el göğüs üstünde, bir el diyaframda nefes alıp verin. (Nefes her zaman burundan çabuk alınır ve ağızdan yavaş verilir.)
- 6 – Ayakta İlk Hareket
Burundan nefes alırken kolları yana açın ve ortada burlaştırın (göğüs hizası) sırtı esnetin ve ağızdan nefes verirken elleri tekrar eski haline getirin.
- 7 – Parmak uçlarında yükselirken kolları yukarı kaldırın (nefes alırken elleri yukarıda birleştirin ve sonra tekrar nefes verirken kolları yana indirin.)
- 8 – Ellerinizi ensede kilitleyin, nefes alırken yana açın, nefes verirken tekrar kapatın.

DİL ve DUDAK KASLARIMIZI ÇALIŞTIRAN HAREKETLER

- 1 – Üç parmakla şakaklardan başlayarak dairesel hareketlerle masaj yaparak dudak kenarlarına kadar inin.
- 2 – Dudaklarınızı büzerek öne doğru uzatıp sonra geriye kulaklarınıza doğru çekin.
- 3 – Dilinizi; yukarı, aşağı, sağa ve sola çevirin.
- 4 – Ağızımız kapalı 3. şıktaki hareketleri tekrarlayın.
- 5 – Dairesel hareketlerle üst ve alt çenedeki dişlerinizi dilinizle içten ve dıştan tek tek sayın.
- 6 – Dilinizi sakız gibi çiğneyin.

Not: Beden, boyun ve omuz ilişkisi ses tellerine çok etki etmektedir.

www.karmadrama.com

İtalyan Ses Dizini: İ E A O U Ö Ü İ

B ünsüzünü ünlülerle birleştirme: / b / dudaklar birleşir.

bi	be	ba	bo	bu	bö	bü	bı
bip	bep	bap	bop	bup	böp	büp	bıp
bil	bel	bal	bol	bul	böl	bül	bıl
bir	ber	bar	bor	bur	bör	bür	bır
bit	bet	bat	bot	but	böt	büt	bıt

bi-pi	bip-pib	bib-bip	bip-pib	pib-pip
be-pe	bep-peb	beb-bep	bep-peb	peb-pep
ba-pa	bap-pab	bab-bap	bap-pab	pab-pap
bo-po	bop-pob	bob-bop	bop-pob	pob-pop
bu-pu	bup-pub	bub-bup	bup-pub	pub-pup
bö-pö	böp-pöb	böb-böp	böp-pöb	pöb-pöp
bü-pü	büp-püb	büb-büp	büp-püb	püb-püp
bı-pı	bıp-pıb	bıb-bıp	bıp-pıb	pıb-pıp

Babasının benekli bıldırcını bitişik bostanda böceklerden bunalarak büzüldü.

C ünsüzünü ünlülerle birleştirme: / c / dil ve üst damak birleşir.

ci	ce	ca	co	cu	cö	cü	cı
cip	cep	cap	cop	cup	cöp	cüp	cıp
cik	cek	cak	cok	cuk	cök	cük	cık
cit	cet	cat	cot	cut	cöt	cüt	cıt

Cambaz Cevat cılız cimri Coşkunla cömertliğe cumbada cüret ettiler.

Ç ünsüzünü ünlülerle birleştirme: / ç / Ağız “C”deki gibidir. Tonsuz olarak çıkar.

çi	çe	ça	ço	çu	çö	çü	çı
iç	eç	aç	oç	uç	öç	üç	ıç
çip	çep	çap	çop	çup	çöp	çüp	çıp
çit	çet	çat	çot	çut	çöt	çüt	çıt
şiç	şeç	şaç	şoç	şuç	şöç	şüç	şıç
piç	peç	paç	poç	puç	pöç	püç	piç
tiç	teç	taç	toç	tuç	töç	tüç	tiç

ci-çi	cic-çiç	cic-ciç	ciç-çic	çic-çiç
ce-çe	cec-çeç	cec-ceç	ceç-çec	çec-çeç
ca-ça	cac-çaç	cac-caç	caç-çac	çac-çaç
co-ço	coc-çoç	coc-coç	coç-çoc	çoc-çoç
cu-çu	cuc-çuç	cuc-cuç	cuç-çuc	çuc-çuç
cö-çö	cöc-çöç	cöc-cöç	cöç-çöc	çöc-çöç
cü-çü	cüc-çüç	cüc-cüç	cüç-çüc	çüc-çüç
cı-çı	cic-çiç	cic-ciç	ciç-çic	çic-çiç

Çardaklı çeşmedeki çırak, çiçekleri, çobanın çöreğini ve çuvalları çürüttü.

D ünsüzünü ünlülerle birleştirme: / d / dil ucu üst dişlerin hemen arkasına değer.

di	de	da	do	du	dö	dü	dı
dip	dep	dap	dop	dup	döp	düp	dıp
dik	dek	dak	dök	duk	dök	dük	dık
dit	det	dat	dot	dut	döt	düt	dıt
dir	der	dar	dor	dur	dör	dür	dır
diz	dez	daz	doz	duz	döz	düz	dız

di-ti	did-tit	did-dit	dit-tid	tid-tit
de-te	ded-tet	ded-det	det-ted	ted-tet
da-ta	dad-tat	dad-dat	dat-tad	tad-tat
do-to	dod-tot	dod-dot	dot-tod	tod-tot
du-tu	dud-tut	dud-dut	dut-tud	tud-tut
dö-tö	död-töt	död-döt	döt-töd	töd-töt
dü-tü	düd-tüt	düd-düt	düt-tüd	tüd-tüt
dı-tı	dıd-tıt	dıd-dıt	dıt-tıd	tıt-tıt

Davulcu dede dışarıklık dikişçiyi dolandırırken dönemecin duvarından düştü.

F ünsüzünü ünlülerle birleştirme: / f / ön dişler alt dudağa değer (sürekli, sert).

fi	fe	fa	fo	fu	fö	fü	fı
fif	fef	faf	fof	fuf	föf	füf	fıf
fir	fer	far	for	fur	för	für	fır
fil	fel	fal	fol	ful	föl	fül	fıl
fit	fet	fat	fot	fut	föt	füt	fit
fip	fep	fap	fop	fup	föp	füp	fıp

fi-vi	fif-viv	fif-fiv	fiv-vif	vif-viv
fe-ve	fef-vev	fef-fev	fev-vef	vef-vev
fa-va	faf-vav	faf-fav	fav-vaf	vaf-vav
fo-vo	fof-vov	fof-fov	fov-vof	vof-vov
fu-vu	fuf-vuv	fuf-fuv	fuv-vuf	vuf-vuv
fö-vö	föf-vöv	föf-föv	föv-vöf	vöv-vöv
fü-vü	füf-vüv	füf-füv	füv-vüf	vüf-vüv
fı-vı	fıf-vıv	fıf-fıv	fıv-vıf	vıf-vıv

Farfara felfelek fırıl fırıl fileli folluğu fötr fuarında füzenledi.

G ünsüzünü ünlülerle birleştirme: / g / dilin arka kısmı üst damağın arkasına yükselir. Ötümlü (süreksiz, sert).

gi	ge	ga	go	gu	gö	gü	gı
gik	gek	gak	gok	guk	gök	gük	gık
gip	gep	gap	gop	gup	göp	güp	gıp
gif	gef	gaf	gof	guf	göf	güf	gıf
gil	gel	gal	gol	gul	göl	gül	gıl
gir	ger	gar	gor	gur	gör	gür	gır

gi-ki	gig-kik	gig-gik	gik-kig	kig-kik
ge-ke	geg-kek	geg-gek	gek-keg	keg-kek
ga-ka	gag-kak	gag-gak	gak-kag	kag-kak
go-ko	gog-kok	gog-gok	gok-kog	kog-kok
gu-ku	gug-kuk	gug-guk	guk-kug	kug-kuk
gö-kö	gög-kök	gög-gök	gök-kög	kög-kök
gü-kü	güg-kük	güg-gük	gük-küg	küg-kük
gı-kı	gıg-kık	gıg-gık	gık-kıg	kıg-kık

Galip Geyvede gır gır giden gocuklu göçmen gururuyla güldü.

H ünsüzünü ünlülerle birleştirme:

hi	he	ha	ho	hu	hö	hü	hı
hih	heh	hah	hoh	huh	höh	hüh	hıh
hip	hep	hap	hop	hup	höp	hüp	hıp
hit	het	hat	hot	hut	höt	hüt	hıt
hil	hel	hal	hol	hul	höl	hül	hıl
hir	her	har	hor	hur	hör	hür	hır

Habeş hemşire hırcaklı hizmetçi hoppa hödüğe hurmaları hürmetle sundu.

J ünsüzünü ünlülerle birleştirme: / j / dil ucu sert damağın ön kısmına dokunur. Titreşimli (sürekli, yumuşak).

ji	je	ja	jo	ju	jö	jü	jı
jiş	ješ	jaj	joj	juş	jöş	jüş	jış
jir	jer	jar	jor	jur	jör	jür	jır
jil	jel	jal	jol	jul	jöl	jül	jıl
jip	jep	jap	jop	jup	jöp	jüp	jıp
jis	jes	jas	jos	jus	jös	jüs	jıs

Japon jeolog jiletini jurnaliyle jüriye verdi.

K ünsüzünü ünlülerle birleştirme: / k / dilin arka kısmı üst damağın arkasına yükselir. Ötümüz (süreksiz, sert).

ki	ke	ka	ko	ku	kö	kü	kı
kik	kek	kak	kok	kuk	kök	kük	kık
kil	kel	kal	kol	kul	köl	kül	kıl
kir	ker	kar	kor	kur	kör	kür	kır
kip	kep	kap	kop	kup	köp	küp	kıp
kit	ket	kat	kot	kut	köt	küt	kıt

Kara kahküllü ketenli kız kibar komşusuna köprülü kuyuda küstü.

L ünsüzünü ünlülerle birleştirme: dil ucu üst diş köküne değer.

li	le	la	lo	lu	lö	lü	lı
lil	lel	lal	lol	lul	löl	lül	lıl
lir	ler	lar	lor	lur	lör	lür	lır
lip	lep	lap	lop	lup	löp	lüp	lıp
lit	let	lat	lot	lut	löt	lüt	lıt
lin	len	lan	lon	lun	lön	lün	lın
lim	lem	lam	lom	lum	löm	lüm	lım

Laboratuvarda leblebici limonlu lokumu lugatçıye lüpletti.

M ünsüzünü ünlülerle birleştirme: Dudaklar birleşir.

mi	me	ma	mo	mu	mö	mü	mı
mip	mep	map	mop	mup	möp	müp	mıp
mir	mer	mar	mor	mur	mör	mür	mır
mil	mel	mal	mol	mul	möl	mül	mıl
min	men	man	mon	mun	mön	mün	mın
mim	mem	mam	mom	mum	möm	müm	mım

Muhallebici melankolik Mısırlı Mirza modern mösyöyle Muradiyede müzik dinledi.

N ünsüzünü ünlülerle birleştirme: dil ucu üst diş köküne değer. Burunda titreşim.

ni	ne	na	no	nu	nö	nü	nı
nip	nep	nap	nop	nup	nöp	nüp	nıp
nil	nel	nal	nol	nul	nöl	nül	nıl
nir	ner	nar	nor	nur	nör	nür	nır
nim	nem	nam	nom	num	nöm	nüm	nım
nin	nen	nan	non	nun	nön	nün	nın

Nakkaş nekre nişadırcı Niyazi noktadaki nöbetçiyle nutukta nükte yaptı.

P ünsüzünü ünlülerle birleştirme: / p / dudaklar birleşir, ses patlar.

pi	pe	pa	po	pu	pö	pü	pı
pip	pep	pap	pop	pup	pöp	püp	pıp
pil	pel	pal	pol	pul	pöl	pül	pıl
pir	per	par	por	pur	pör	pür	pır
pit	pet	pat	pot	put	pöt	püt	pıt

Palavracı peltek pısrık pişkin poturlu pörsük pulcu püskürdü.

R ünsüzünü ünlülerle birleştirme: dil ucu üst damakta titreşir.

ri	re	ra	ro	ru	rö	rü	rı
ir	er	ar	or	ur	ör	ür	ır
rir	rer	rar	ror	rur	rör	rür	rır
tir	ter	tar	tor	tur	tör	tür	tır
fri	fre	fra	fro	fru	frö	frü	frı
gri	gre	gra	gro	gru	grö	grü	grı

Radyolu ressam Rıfki rint romancıyla röportajcı rumdan rüşvet aldılar.

S ünsüzünü ünlülerle birleştirme: / s / dil ucu alt diş etine değer. Ötümsüz (sürekli, sert).

si	se	sa	so	su	sö	sü	sı
sil	sel	sal	sol	sul	söl	sül	sıl
sir	ser	sar	sor	sur	sör	sür	sır
sis	ses	sas	sos	sus	sös	süs	sıs
siş	seş	saş	soş	suş	söş	süş	sış
isi	ese	asa	oso	usu	ösö	üsü	ısı

si-zi	sis-ziz	sis-siz	siz-zis	zis-ziz
se-ze	ses-zez	ses-sez	sez-zes	zes-zez
sa-za	sas-zaz	sas-saz	saz-zas	zas-zaz
so-zo	sos-zoz	sos-soz	soz-zos	zos-zoz
su-zu	sus-zuz	sus-suz	suz-zus	zus-zuz
sö-zö	sös-zöz	sös-söz	söz-zös	zös-zöz
sü-zü	süs-züz	süs-süz	süz-züs	züs-züz
sı-zı	sıs-zız	sıs-sız	sız-zıs	zıs-zız

Sandıklıda sepetleri sıralı simitçi sofrada sökülen sucukları süpürdü.

www.karmadrama.com

Ş ünsüzünü ünlülerle birleştirme: / ş / dil ucu sert damağın ön kısmına dokunur. Titreşimsiz (sürekli, sert).

şi	şe	şa	şo	şu	şö	şü	şı
şil	şel	şal	şol	şul	şöl	şül	şıl
şir	şer	şar	şor	şur	şör	şür	şır
şis	şes	şas	şos	şus	şös	şüs	şıs
şiş	şeş	şaş	şoş	şuş	şöş	şüş	şış
şiz	şez	şaz	şoz	şuz	şöz	şüz	şız

şi-ji	şiş-jiş	şiş-şij	şij-jiş	jiş-jiş
şe-je	şeş-jej	şeş-şej	şej-jeş	jeş-jej
şa-ja	şaş-jaj	şaş-şaj	şaj-jaş	jaş-jaj
şo-jo	şoş-joj	şoş-şoj	şoj-još	joş-joj
şu-ju	şuş-juş	şuş-şuj	şuj-juş	juş-juş
şö-jö	şöş-jöş	şöş-şöş	şöş-jöş	jöş-jöş
şü-jü	şüş-jüş	şüş-şüş	şüş-jüş	jüş-jüş
şı-jı	şış-şij	şış-şij	şij-şij	şij-şij

Şamlı, şemsiyeli, şıracı, şişko, şoför, şölende, şurupçuları şüphelendirdi.

T ünsüzünü ünlülerle birleştirme: / t / dil ucu üst dişlerin hemen arkasına değer, dil ileri atılır.

tı	te	ta	to	tu	tö	tü	tı
tik	tek	tak	tok	tuk	tök	tük	tık
tir	ter	tar	tor	tur	tör	tür	tır
tit	tet	tat	tot	tut	töt	tüt	tıt
tis	tes	tas	tos	tus	tös	tüs	tıs
tiş	teş	taş	toş	tuş	töş	tüş	tış

Tatar tepsici tıknaz titiz Tosun tömbekici tulumbacıyla tütün tütürdü.

V ünsüzünü ünlülerle birleştirme: / v / ön dişler alt dudağın üstüne değer (sürekli, yumuşak).

vi	ve	va	vo	vu	vö	vü	vı
viv	vev	vav	vov	vuv	vöv	vüv	vıv
vil	vel	val	vol	vul	völ	vül	vıl
vir	ver	var	vor	vur	vör	vür	vır
vis	ves	vas	vos	vus	vös	vüs	vıs
viş	veş	vaş	voş	vuş	vöş	vüş	vış

Varlıklı veli vırvırcı vikontla voyvoda vuruşunda vücutlandılar.

www.karmadrama.com

Y ünsüzünü ünlülerle birleştirme: dil ortasıyla ön damak arasından çıkar.

yi	ye	ya	yo	yu	yö	yü	yı
yy	yey	yay	yoy	yuy	yöy	yüy	yıy
yil	yel	yal	yol	yul	yöl	yül	yıl
yir	yer	yar	yor	yur	yör	yür	yır
yis	yes	yas	yos	yus	yös	yüs	yıs
yiz	yez	yaz	yoz	yuz	yöz	yüz	yız

Yalvaçlı yelpazeli yıldız yirmi yoksul yörükle yumurtalarını yükledi.

Z ünsüzünü ünlülerle birleştirme: / z / dil ucu alt diş köküne değer. Ötümlü (sürekli, yumuşak).

zi	ze	za	zo	zu	zö	zü	zı
zip	zep	zap	zop	zup	zöp	züp	zıp
zil	zel	zal	zol	zul	zöl	zül	zıl
zir	zer	zar	zor	zur	zör	zür	zır
izi	eze	aza	ozo	uzu	özö	üzü	ızı
ziz	zez	zaz	zoz	zuz	zöz	züz	zız

Zamkçı zevzek zırzop zilli zorba zurnacıyla züğürtledi

www.karmadrama.com

DİKSİYON NOKTALAMASI

/	az durak
//	orta durak
///	uzun durak
↵	sesin yukarı doğru çıkması
----	hızlı
— — —	yavaş
:	uzatma
—	vurgu
U	bağlama

www.karmadrama.com

“Y” KAYNAŞTIRMA

1

Konuşmada “ecek/acak” ekleri sonu sessiz harfle biten ve içinde “a-e-ı-i” gibi düz ünlüler olan eylem köklerine bağlandığında “ecek/acak” eklerinin başlarındaki “a”lar “ı”, “e”ler “i” olarak darlaşır.

Kan + acak
kanıcak

kır + acak
kırıcak

sil + ecek
silicek

2

Konuşmada “ecek/acak” eklerinin bağlandıkları eylem köklerinin içinde “o-ö-u-ü” gibi yuvarlak ünlüler varsa, “ecek/acak” eklerinin başlarındaki “a”lar “u”, “e”ler “ü” olarak darlaşır.

Don + acak
donucak

ol + acak
olucak

gör + ecek
görücek

3

Eylem ve eylemsi ekler olan “a-e-un-en-arak-erek-acak-ecek” ekleri sonu sesli harfle biten eylem köklerine bağlandıklarında Türkçe sözcüklerde 2 sesli harf yan yana gelemeceğinden araya “y” kaynaştırma harfi alır. Konuşmada “y” kaynaştırma harfi kendinden önceki “a”ları “ı”, “e”leri “i” olarak darlaştırır.

Anla + y + an
anlıyan

söyle + y + e
söyliye

söyle + y + en
söliyen

4

“Y” kaynaştırma harfi konuşmada, “acak/ecek” ekleriyle bağlandığı eylem köklerini gelecek zaman kipine dönüştürür. Bağlandığı eylem kökünün sonundaki sesli harfi darlaştırdığı gibi kendinden sonra gelen “ecek/acak” eklerinin başındaki “e” ve “a”ları düşürür.

anla + y + cak
anlıycak

söyle + y + ecek
söyliyecek

oturma + y + acak
oturmiycak

gülme + y + ecek
gülmiyecek

www.karmadrama.com

“Ğ” KAYNAŞMASI

“Ğ” hece sonundaysa

ağlamak	a:lamak	boğmak	bo:mak	dağlamak	da:lamak
doğmak	do:mak	sağmak	sa:mak		

“Ğ” o-a arasındaysa (karışık sasililer) (Diftong)

boğaz	boaz	doğal	doal	soğan	soan
poğaça	poaça	doğan	doan		

“Ğ” o-u sesleri arasındaysa kaynaşır. Karışık ses.

oğul	oul	soğuk	souk
doğu	dou	koğuk	kouk

“Ğ” a-a sesleri arasındaysa “a” bir değer uzun söylenir. “ğ” sonrasındaki sesli harf düşer.

sağanak	sa:nak	dağarcık	da:rcık	sağa	sa:
mağara	ma:ra	dağa	da:		

“Ğ” a-ı sesleri arasındaysa 1 değer uzun söylenir.

ağır	a:r	kağıt	ka:t	çağır	ça:r
bağır	ba:r	sığırcık	sı:rcık		

“Ğ” e-e sesleri arasındaysa “y” harfine dönüşür.

beğeni	beyeni	değer	deyer	meğer	meyer
--------	--------	-------	-------	-------	-------

“Ğ” e-i sesleri arasındaysa “y” harfine dönüşür.

değişim	deyişim	eğilim	eyilim	eğitim	eyitim
eğitsel	eyitsel				

ALİŞTIRMALAR

A:

- Aktan bir aladana alıp aladanalandı da, biz bir aladana alıp aladanalanamadık.
- Abana'dan Adana'ya abarta abarta apar topar ahlata ağdalı avuntucu ahmak Ahmet'in avadanlıklarını apararlardan acar Abdullah ile aptal Abdi akşam akşam bize geldi.
- Akrabanın akrabaya akrep etmez ettiğini.
- Ağlarsa anam ağlar kalanı yalan ağlar.
- Aspendos'ta askılık ahengini azar azar yazan yazar acar, asmalara asan aylak askıntı alaca abidin ile acur aşureyi ahlata ahdedti.
- Lâla Lâtif lüleli lambasını lacivert lake lavabodan nazik nadide şefkate verdi. (örnekteki a harfleri bu kelimelere özel olarak incelti olarak vurgulanacaktır.)

B:

- Batı tepede tahta depo dibinde beytutet eden putlu dede tekkesinden matrut bitli Vedat, dar derede tatlı duttan dürülü pide yutup pösteki dide dide dört ayda dört türlü derde tutuldu.
- Baldıran dalları ballandırılmalı mı ballandırılmamalı mı? Sonra o bala daldırılan baldıran dalları dallandırılmalı mı ballı dalla dallandırılmamalı mı ?
- Babacan bacanak, bayat bayır turbu getiren baş garsona, “bre başıbozuk bacaksız besbelli beni beberuhi beygir bilirsin” dedi.
- Bir pirinci birinci buluşta bir inci gibi birbirlerine bağlayıp Perlepe berberi bastıbacak Bedri ile beraber Bursa barına parasız giden bu paytak budala, babası topal Badi' den biberli bir papara yedi.
- Bir berber bir berbere bre berber beri gel diye bar bar bağırmuş.
- Bizde bize biz derler, sizde bize ne derler?
- Gül dibi bülbül dili gibi. Gül dibi bülbül dili.

C:

- Cemil, Cemile cumaları cilacı cüce Canip'in cicili bicili cumbalı ciltevinde cümbür cemaat cacıklı civcivle cücüklü cacık yerler sonra da Cebecili cingöz coğrafyacının cinsi ciciannesinin cırcırböceğini dinlerler.
- Ocak kıvılcımlandırıcılarından mısın kapı gıcırdatıcılarından mı? Ne ocak kıvılcımlandırıcılarındanim ne kapı gıcırdatıcılarındanim.
- Cimcime Cevza, cicili bicili coğrafyacı, Cezayir'li Celal'e “cancağızım Cebeci canavarı yine cayır cayır ciğer kesiyormuş” dedi.

Ç:

- Çarık çorap dolak, ben sana çarık çorap dolak mı dedim?
- Çaçaron çaçabalığı çalçene çingene çalikuşunun çatur çutur çatmasından çok çekindi.
- Üstü üç taşlı taç saplı üç tunç taşı çaldıran mı çabuk çıldırır, yoksa içiçe yüz ton saç kaplı çanı kaldıran mı çabuk çıldırır?
- Çatalcada topal çoban çatal yapıp çatal satar, nesi için Çatalca'da topal çoban çatal yapıp çatal satar? Kârı için Çatalca'da topal çoban çatal yapıp çatal satar.

www.karmadrama.com

D:

- Datçalı desinatör dadı deli dolu diktatörün damını dondurmayla donattığını duyunca dramatize dramaturg duygusal dublaja daldı.
- Düşkün düşündeş düşünselde düşçü düşümsellikle düşünceleme düşselliğini düşününden düşürmez. Düşürürse eğer düşüncellik düşüncesizlikle düşündürücü bir düşünsellik kazanır.
- Dört deryanın deresini dört dergâhın derbendine devrederlerse, dört deryadan dört dert, dört dergâhtan dört dev çıkar.
- Dadaylı dadımın Dodurgalı düdük delisi dedesi diline doladığı debdebeli dedim dedisiyle dırdırını dilinden düşürüp de bir kez olsun doya doya düden diyemeden düdenin dallara doldurduğu doyumlu yemişlerden doyasıya yiyemeden darı dünyadan göçüp gitti.
- Vedat'ı caddede durdurdum da dedim ki şu darı dünyada delilerle dertli dedeler içinde didindin durdun da kendi derdini döküp dereden tepeden dört çift lakırdı edecek bir hem derdi neden bulamadın.

E:

- Eklektik Ekrem'le elit Emre, erkek erkeğe pencere ve tencere ekinoksu ereğinde elendiler.
- Eğer eleşkirtli eleştirmen Eşref ile Edremit'li Bedri'yi Ege'nin en iyi eğercisi biliyorlarsa, ben de Ermenek'li Erdem Ergene'nin en iyi en iyi elektrikçisidir derim.
- Edirne'de erik eken esenekli Ender ile empirmeli Eda'nın eski elbiselerini etajerin en gerekli çekmecesine eda edip en elzem eklemeleri edindirdiler.
- Ebenin ebeleyemeden ebelediklerini eskiden ebelerden ebenin ebesini eben de ebeler.
- Eğitimi elalemnden eğiteceğine elalemin eğitimi elden edindirdiği ekmeklerin en derin ebediyette eblehlik eceline edep etti.
- Edep yeri eder edevat, edibhane edilgenleşmeden edötürü efendice egeledi.

F:

- Farfaracı Fikriye ile favorili fasa fiso Fahri Fatsa'lı Fatma'yı görünce, fesleğenci feylesof Feyyaz'ı, fındıkçı Ferhunde'yi anımsayarak feveran ettiler, Felemenk'te Felemenklerin Felemenkçe mi konuştuklarını düşünün düşünün fertliği çektiler.
- Fermanlı fabrikatör farmason Fuat, filden, fiilden, fısıltıdan, fosilden, flütten, filitten, fötrden, fellik fellik kaçar.
- Farfara ferfelek fırıl fırıl fileli folluğu fötr fuarında düzenlendi.
- Fitneci Fikret firketeci Fikri ile fidanlıkta fiskoslaşıp firar etti.

G:

- Geçen gece Gemerek'ten Gediz'e gelen Gebze'li gezginci gizemcilerden gitarist general Genzel gençlere gerçekdışılıkla gerçeklik dışı ilişkiler arasında ne gibi bir geçerlilik gerçekliği olduğunu sordu.
- Geldin geldin gelme, geldin geri dönme
- Gündüz Gülveren minibüsüyle Gülveren'e gidip Gülveren'de gül bahçesinden bir gül kopardım.

www.karmadrama.com

H:

- Hahambaşı, hahamhanede hapşırınca hain Haydar “haydaa Hahambaşı hahamhanede hoyrat hoyrat hapşırmak hürmetsizliktir.” dedi.
- Her kadın hanesinin hem hanımı hem halayığdır.
- Hahamhanede haham başı Hollandalı Helga’ya “hah tamam haydi hoh de” derken heyecanlanan haham homur homur homurdanıyormuş.
- Havza’lı Hadi hancı Haydar’a hasetinden hastanede hassas halkı hayal kurarak havalandırdı.

I:

- Ilgaz ırmağından ışıl ışıl esen ılgıt, iklim tıklım, ılgıt ılgıt, ışıl ışıl ışıldar.
- İspanağı ısıtmadan ılık ılık ıkına ıkına yiyeceğime İğdir’in ırağındaki ıtırın ihlamurunu ısmarlar ısınırım dedi.
- İlim ılınan ılıcalı ılıcalı akan ılık İğdir ırmağının kıyıları ıkır ıkır tıklar ığırıp ağaçlarıyla kaplıdır.

İ:

- İbibiklerin ibiklerini iyice iyileştirmek için İstinye’li istifçi İbiş’in istif istiridyeleri mi, yoksa, İskilip’li ispinoz işportacı İshak’ın işliğindeki ibrişimler mi daha iyi, bilemiyorum.
- İnım inim inleyen ibiliklerin ibibiklerin ibibiklerini ibrişimli iplikle ipil ipil istifleyen işkilli İskiliplinin işliğinde toplandık.
- İki incinin işindeki inilti gibi iğneli gözleri içinin iniltisini dindirdi.

J:

- Jurnalci jönprömiye jiu-jitsu yapan jandarmayı jeolog Japon’a jurnalledi.
- Japon jeolog iletini jurnaliyle jüriye verdi.
- Jinekologlar jeneratörle jet gibi çalışıp jandarmaya jeton, jelatin, Japonya’ya jarse, jartiyer yetiştirdiler.

K:

- Şu karşıda bir dal, dala kartal konar, kartal kalkar dal sarkar, dal sarkar kartal kalkar. Dal kalkar kartal sarkar, dal sarkar kartal kalkar. Dikkat kantar kırk ton tartar.
- Bir tarlaya kemeken ekmişler. İki kürkü yırtık kel kör kirpi dadanmış. Biri erkek kürkü yırtık kel kör kirpi öteki dişi kürkü yırtık kel kör kirpi. Kürkü yırtık erkek kel kör kirpinin yırtık kürküne kürkü yırtık dişi kel kör kirpinin yırtık kürkünü, kürkü yırtık dişi kel kör kirpinin yırtık kürküne kürkü yırtık erkek kel kör kirpinin yırtık kürkünü eklemişler.
- Karaburunlu kabadayı Kadir, kafakâğdını Kadirli’li kadirbilmez kapkaççı Kasım’la Kahire’deki Kalecikliler kahvehanesinde kalamarla kâfuru satan kaparozcu Kuzguncuk’lu kozmonot Kâzım’a kaptırmış.
- Kırk kırık küp kırkının da kulpu kırık kara küp.
- Şu karşıdaki kara kuru kavak, karardın mı, ey kara kuru kavak sarardın mı ey kara kuru kavak!

L:

- Lâlapaşa laklakıyyat yapan leblebici lebibeci liberale lüzumlu lüzumsuz laubalilik yapma dedi.
- Langır lungur laflamadan leblebiye laf ebeliği lüççülüğü lüpmenden Leyla’dan Lale’ye sorun.
- Laboratuarda leblebici limonlu lokumu lugatçıye lüp etti.
- Lüleburgazlı langur lungur Lemi, Leyla’nın likör leblebi ikramından sonra lalelim Laleli’de lale satar şiirini okumuş.

www.karmadrama.com

M:

- Manisa'lı manken Mefisto'ya martaval okurken mancinikçi memur bu mum umumumuzun mumudur dedi.
- Bu yoğurdu mayalamalı da mı saklamalı mayalamamalı da mı saklamalı.
- Muhallebici melankolik Mısırlı Mirza, modern mösyö ile Muradiye'de müzik dinledi.

N:

- Nobran Nadir'in Nallıhan'da naneruhu, nalın, narenciye, nergis alıp sattığı nazlı Nesrin'e de nâzikane nazım, nesir, nemelazımcılık, nezaket, nikelaj, nüans, noel, nöbet şekeri üzerine nutuk attığı söyleniyor.
- Namlı Nallıhanlı Nesrin'in nalınlarını nazikane nazikane nergis satan nöbet şekeri alan Nezaket'e vermesine ne dersin?
- Nüfuslu nüktedan nümayışçının numunelik nükteleri nüks etti.

O:

- Okmeydanı'ndan Oğuzeli'ne otostop yap; Oltu'da volta at, olta al; Orhangazi'de Orhaneli'li Orhan'a orostopolluk öğret; sonra da Osmancık'lı Osman'a otoydu, totoydu, fotoydu say dök.
- Olmaz olmaz deme, olmaz olmaz.
- Oğlum oldu oydu beni, kızım oldu soydu beni.
- Ordu'nun ortasındaki Osman'ın oğlu olmuş.

Ö:

- Öküz ölür gönü kalır, yiğit ölür ünü kalır.
- Ödünç ödeyerek övünmek ödevi önerge ile öğretilmelidir.
- Özellikle özerklik üzerine Özdemir'e özgü üzgün ve özgür özellikleri izleyen Özdekli Özkan'la Özakman, İzgan, Usken, Özurken ozanlara uzanarak ezeli üzüntülerini azalttılar.

P:

- Pepe papa patır patır patlayan puroların probabilitesini programladı.
- Pohpohçu pinti profesör pofur pofur pofurdayarak hınçla tunç çanak içinde punç içip pulverizatör prospektüsünü papaz balığı biblosunun berisindeki papatya buketinin bu yanına bıraktıktan sonra palas pandiras Pülümürlü Pötürgedin getirdiği pörsük pötikare pöstekeyi Paluluların pıtırıcık pazarında partenogenes pasaparolasını, pertavsız pervasız pervaz peysajını ve perenospora pesterkerani pestilini posbıyıklı pisboğaz pedegoga Pınarbaşı'nda beş peşkirle peş peşe peşin peşkeş çekti, sonra da pılısını pırtısını topladı: " Pingpong, pingpong, pingpong! Piyango pingpong! Pingpong, pingpong!" diyerek posofun pisipisi otundan yapılma piştovsu piposunu tüttüre tüttüre paytak paytak yürüyüp gitti.
- Pireli peyniri perhizli pireler teperlerse pireli peynirlerde pır pır pervez ederler.

R:

- Ramazanda Rize'li Remzi rüküş Rümeysa'ya rastlamış da, römorkör, riziko, rokoko, ruhülkudüs, rehabilitasyon, radyatör, radyoaktivite, rezistans ve rüzgargülü nedir diye sormuş.
- Radyolu ressam Rıfki, rint romancıyla röportajcı rumdan rüşvet aldılar.
- Rize'de rahatsızlanan Ramazan'ın rizikolu referansı Recep'in oğlu Remzi'nin rızkını rezil etti.

www.karmadrama.com

S:

- Sedat Tınaz'ın bütün tasası suratsız teyzesine rastlamadan set üstünde sırtını zerzavat sepetinin pis tepesine sürten sıska sülük tazısını tuz tortusu tütsüsüne tutmasıydı.
- Sen seni bil, sen seni, bil sen seni, bil sen seni, sen seni bilmezsen patlatırlar enseni.
- Bu yoğurdu sarımsaklasakta mı saklasak sarımsaklamasak da mı saklasak.
- İssiz Sivrihisar'ın sarsıntısız şosesi üstünde zırlıtsız sızıltısız bir yaz köşesi seçip sazsız cazsız ve susuz, içkisiz sırf sosisonla işsiz bir yaz sürmek isteyişimizin sırrını sezışinize serzenişsizce sustum.

Ş:

- Şiş şişeyi şişlemiş şişe keşişe kiş demiş.
- Şazende Şazi ile zifos Zihni zaman zaman sizin sokağın sağ köşesinde sinsi sinsi fiskoslaşarak sizi zibidi Suzi' ye sonsuz ve sorumsuz bir hayasızlıkla ikide bir şikayet ederler.
- Şu köşe yaz köşesi, şu köşe kış köşesi, ortada boş su şişesi. Şu pasaj Şan pasajı, şu Ajda pasajı, aşağıdan geliyor Sivas paşası. Şimdi Sivas paşası ortadaki üç tunç tas has kayısı hoşafını paşa tası ile mi içer, yoksa boş su şişesi ile mi içer ?
- İbişle Memiş mahkemeye gitmiş, mahkemeleşmiş mi, mahkemeleşmemiş mi?

T:

- Al bu takatukaları takatukacıya takatukalamaya götür. Takatukacı takatukaları takatukalamam derse takatukacıdan takatukaları takatukalamadan al da gel.
- Tütün tütürmez, tatlı tattırmaz.
- Tatar tepsici tıknaz titiz Tosun, tömbekici tulumbacıyla tütün tütürdü.

U:

- Uluborlu utangaç Ulviye ile Uralı uğursuz Ulvi uğraşa uğraşa Urfa'daki urgancılara uzun uzun, ulam ulam organ sattılar.
- Umdum umdum, geri yumdum.
- Ulusunu dinlemeyen uluyu uluyu uzanır.

Ü:

- Ürdün'lü ünlü üfürükçü Üryani, Ünye, Üsküdar, Ürgüp üzerinden ülküdeşlerine üstüpi, üstübeç, üvez, üzüm, üzengi taşı ve üzünç götürdü.
- Ülker üzüntüden üzüm üzüm üzüldü.
- Ünlü üç üçlü üniversiteli üçgen üslubu üretti.

V:

- Vırvırcı Vedia ile vıdı vıdı Veli vilayete veda edip Vefa'ya doğru volta vururlarken virtiöz Vicdani ve Viranşehir'li vatansever violonselist Vecibe ile karşılaştılar.
- Vere vere verem verdi.
- Vicdansız Vildan villasının viraneliğinde vicdansızca vikontesi öldürdü.

www.karmadrama.com

Y:

- Yalancıoğlu, yaylanın yağlı yoğurdandan, Yüksekova'nın yusyumru yumurta yumurtlayan tavuklarından, bir de yörük ayrıyla yufkasından asla vazgeçemez.
- Yaramaz yarasız yapamaz.
- Yel yelpelek, yelken kürek.

Z:

- Zonguldak'lı Zalođlu Zöhre'nin kızı Zuhâl zibidi Zeki'yi ziyafette zilzurna görünce zivanadan çıkmış. Beri bak zibidi Zeki demiş, sen zevç değil zahiren zahireci zalim zevzek zikzaklı züğürt züppe zırtapozun ve de zerzevatın zirzopun tekisin.
- Sizin damda var beş boz başlı beş boz ördek. Bizim damda var beş boz başlı beş boz ördek. Sizin damdaki beş boz başlı beş boz ördek, bizim damdaki beş boz başlı beş boz ördeğe, siz de bizcileyin beş boz başlı beş boz ördek misiniz demiş.
- Zalim zulmünü zulmette zulm için yapar.

OYUNCUNUN ENSTRÜMANI SESİ VE VÜCUDUDUR. BU İKİ ENSTRÜMANI ÇOK İYİ KULLANMASINI BİLMELİDİR.

KONUŞMA TEKNİK BİR MESELEDİR. OYUNCU BELDEN YUKARISI YUMUŞAK, BELDEN AŞAĞISI SAĞLAM, KENDİNDEN EMİN OLARAK DURMALIDIR.

www.karmadrama.com

KARIŞIK ALIŞTIRMALAR

1

(W.Shakespeare, Hamlet)

Git gide artan bir çabuklukla ve fısıltı ile söylenmelidir.

HORATIO: Ya sizi denize doğru çekerse, efendimiz? Yahut denize inen uçurumun korkunç tepesine doğru götürür de orda aklınızı başınızdan alacak başka bir korkunç şekle girerek sizi cinnete sürüklerse? Düşünün bir kere: O tepe zaten başka bir sebep olmadan da, dibindeki kulaçlarca derin denize bakıp dalgaların gümbürtüsünü işiten her insanı hayattan ümit kesmek çılgınlığına kaptırır.

2

(Eflatun Cem GÜNEY, Zümrütü Anka başlangıcı)

Evvel zaman içinde, kalbur saman içinde, cinler cirit oynarken, eski harman içinde... Ben deyim şu ağaçtan, siz deyin şu yamaçtan, uçtu uçtu bir kuş uçtu, kuş uçmadı, gümüş uçtu, gümüş uçmadı, Memiş uçtu, uçar mı, uçmaz mı demiye kalmadı; anam düştü eşikten, babam düştü beşikten... Biri kaptı maşayı; biri aldı kaşağıyı; dolandım, durdum dört köşeyi... Vay ne köşe, bu köşe! Dil dolanmadan ağız varmaz bu işe: Şu köşe yaz köşesi. Şu köşe kış köşesi. Şu köşe güz köşesi diye iki tekerleyip üç yuvarlarken aşağıdan sökün etmez mi Maraş Paşası! Hemen bir sarıya bir fare deliği bulup, attım kendimi dışarı; gel gelelim şu mahallenin yumurcakları haşarı mı haşarı; bir fiske vurdular enseme gözlerim fırladı dışarı! Bu öfkeyle minarenin birini belime soktum, borudur diye! Kubbelerini dersin cebime koydum, darıdır diye! Abdurrahman çelebi de bir çifte attı, geri dur diye! Amma velakin, ben de tuttum kuyruğundan, ileri diye! O gitti, ben gittim... Az gittim. Uz gittim... Dere, tepe düz gittim... Çayır, çimen geçerek; lale sümbül biçerek; soğuk sular içerek altı ayla bir güz gittim. Bir de dönüp ardıma baktım ki, ne bakayım, gide gide bir arpa boyu yol gitmişim! Ne ise, var varanın, sür sürenin baykuşu çoktur viranenin, derken efendimin ağası, bir ayağımı baldıranlara basmayım mı korudur diye! Birini de tutup denize atmayım mı kıyıdır diye! Kuruydum ıslandım, sel beni neyle? İslandım kurudum, yel beni neyle? Mangırım yok, pulum yok, il beni neyle? Dostu düşmanı araladım, bedavadan bir kayık kiraladım; fış fış kayıkçı; kış kış kayıkçı; kayıkçının küreği tıp tıp eder yüreği, akşama fincan böreği, sabaha bayram çöreği... Yesem yesem doymasam! Kabeye gitsem gelmesem! Zemzem ile yusalar! Kına ile gömseler! Yok yok kayıkçı, aman çabuk kayıkçı! Evde benim etim var; bir yaramaz kedim var; kedim eti yerse, anam beni döverse... Vay başıma, hay başıma; bir devlet kuşu konsa şu benim kel başıma! Demiye kalmadı, bir de gördüm ki, ne göreyim? Adı ile sanıyla, yeşiliyle alıyla zümrütü anka dedikleri değil mi? Arafat dağının üstünden süzüm süzüm süzülüp geliyor. Bakın be yahu! Yüzü insan, gözleri ahu! Martaval değil, masaldır masal bu!

www.karmadrama.com

3

İSTANBUL'U DİNLİYORUM

İstanbul'u dinliyorum, / gözlerim kapalı /

Önce hafiften bir rüzgâr esiyor; /

Yavaş yavaş sallanıyor

Yapraklar, ağaçlarda;

Uzarlarda, / çok uzarlarda, /

Sucuların hiç durmayan çingirakları //

İstanbul'u dinliyorum, / gözlerim kapalı. ///

İstanbul'u dinliyorum, / gözlerim kapalı; //

Kuşlar geçiyor, derken;

Yükseklerden, sürü sürü, çığlık çığlık. /

Ağlar çekiliyor dalyanlarda; /

Bir kadının suya değiyor ayakları; /

İstanbul'u dinliyorum, / gözlerim kapalı. ///

İstanbul'u dinliyorum, gözlerim kapalı; /

Serin serin Kapalıçarşı

Cıvıl cıvıl Mahmutpaşa /

Güvercin dolu avlular /

Çekiç sesleri geliyor doklardan /

Güzelim bahar rüzgarında ter kokuları; /

İstanbul'u dinliyorum, / gözlerim kapalı.

İstanbul'u dinliyorum, gözlerim kapalı; /

Başımda eski alemlerin sarhoşluğu /

Loş kayıkhaneleriyle bir yalı;

Dinmiş lodoların uğultusu içinde //

İstanbul'u dinliyorum, / gözlerim kapalı. ///

www.karmadrama.com

İstanbul'u dinliyorum, gözlerim kapalı; /
Bir yosma geçiyor kaldırımdan;
Küfürler, / şarkılar, / türküler, / laf atmalar. /
Birşey düşüyor elinden yere; //
Bir gül olmalı;
İstanbul'u dinliyorum, gözlerim kapalı. //

İstanbul'u dinliyorum, gözlerim kapalı; /
Bir kuş çırpınıyor eteklerinde; /
Alnın sıcak mı, değil mi, / biliyorum; //
Dudakların ıslak mı, değil mi, biliyorum; /
Beyaz bir ay doğuyor fıstıkların arkasından /
Kalbinin vuruşundan anlıyorum; /
İstanbul'u dinliyorum.

Orhan Veli Kanık

Kaynak Kitaplar

- 1 – Söz Söyleme ve Diksiyon / Can Gürzap – Remzi Kitabevi
- 2 – Söz ve Diksiyon Sanatı / Nüzhet Şenbay – Yapı Kredi Yayınları
- 3 – Konuşma Eğitimi / Suat Taşer – İş Bankası Yayınları
- 4 – Alexander Tekniği / Richard Brennan – Kuraldışı Yayınları
- 5 – Büyük Türkçe Sözlük / Ali Püsküllüoğlu – Can Yayınları
- 6 – Türkçe Üzerine / Yusuf Çotuksöken – Papatya Yayınları
- 7 – Ses Terapisi / İlder Denizoğlu – Nobel Kitabevi